

૫

આકાર અને ભાત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 304 દ્વિપરિમાણીય (2D) આકારોની સમજ ધરાવે છે.

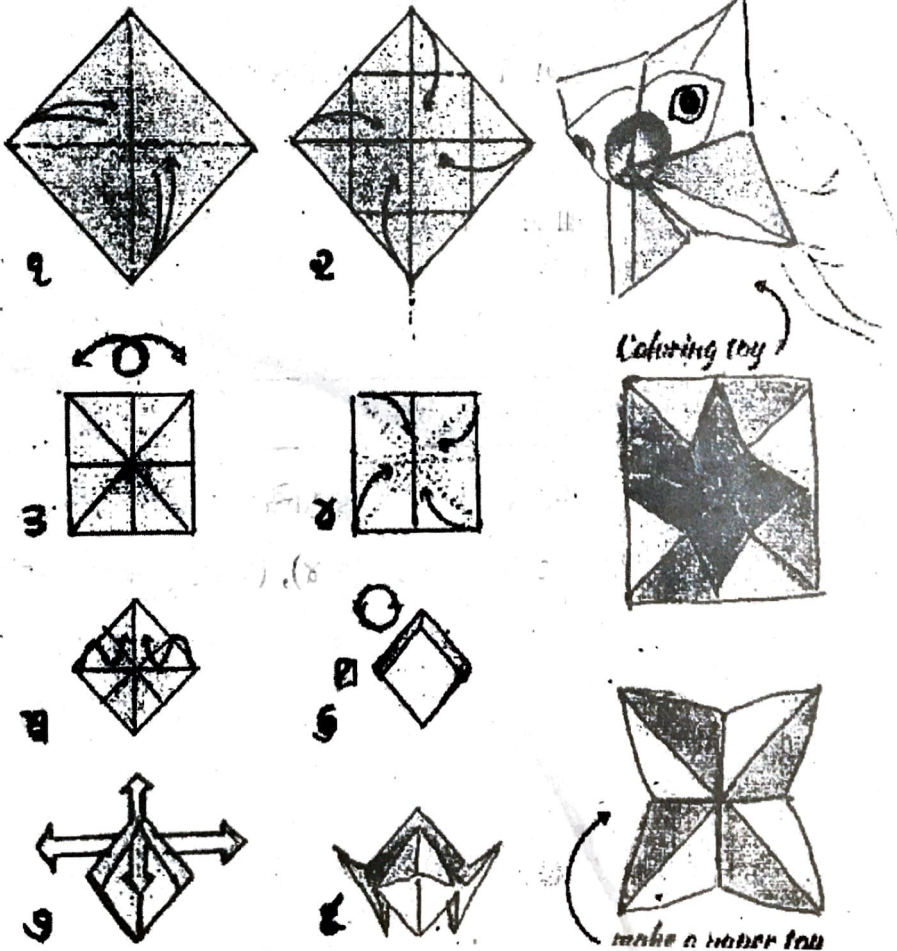
વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 5.1 કાગળની ગડી કરી દ્વિપરિમાણીય આકારો બનાવે.
- 5.2 ધાર, ખૂણાઓ અને વિકર્ણોની સંખ્યાના આધારે દ્વિપરિમાણીય આકારોનું વર્ણન કરે.
- 5.3 આપેલા વિસ્તારમાં જગ્યા છોડ્યા વગર આપેલ આકારની લાટી ગોઠવે.

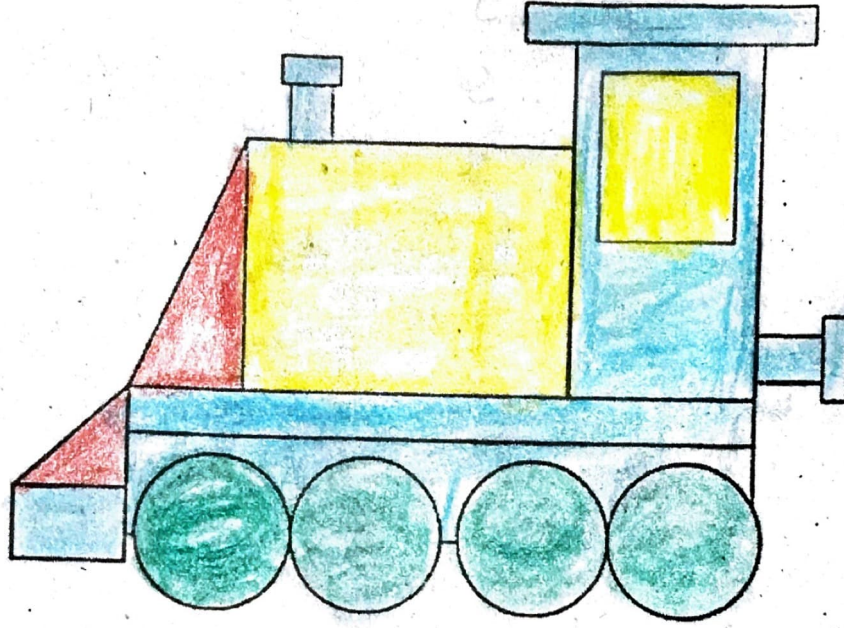
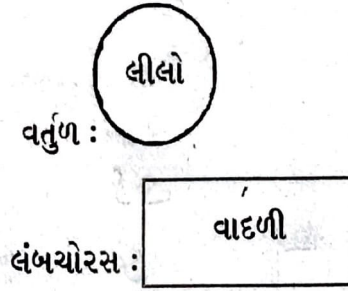
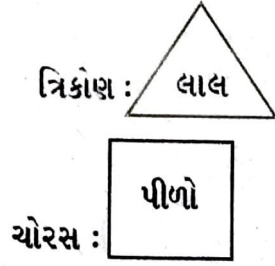
પૂર્વજ્ઞાન

- કાગળ પર ચોક્કસ રીતે ગડી કરવાનું કૌશલ્ય
- સાદા ભૌમિતિક આકારોની સમજ
- સરખામણીની સમજ
- ગોઠવણીનું કૌશલ્ય

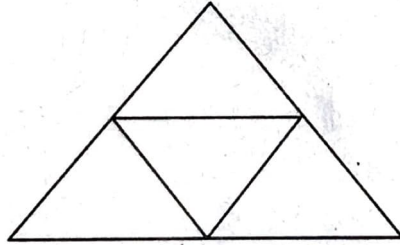
(૧) ફિંગર ટોય - Finger Toy બનાવો.

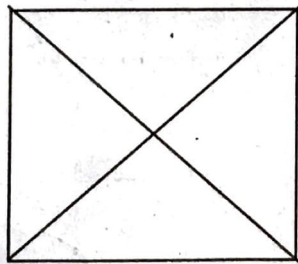
(૨) આપેલ સૂચનાઓનું પાલન કરી રેલ્વે એન્જિનમાં રંગ પૂરો.

(૩) આપેલ આકૃતિમાં ત્રિકોણની ગણતરી કરો.

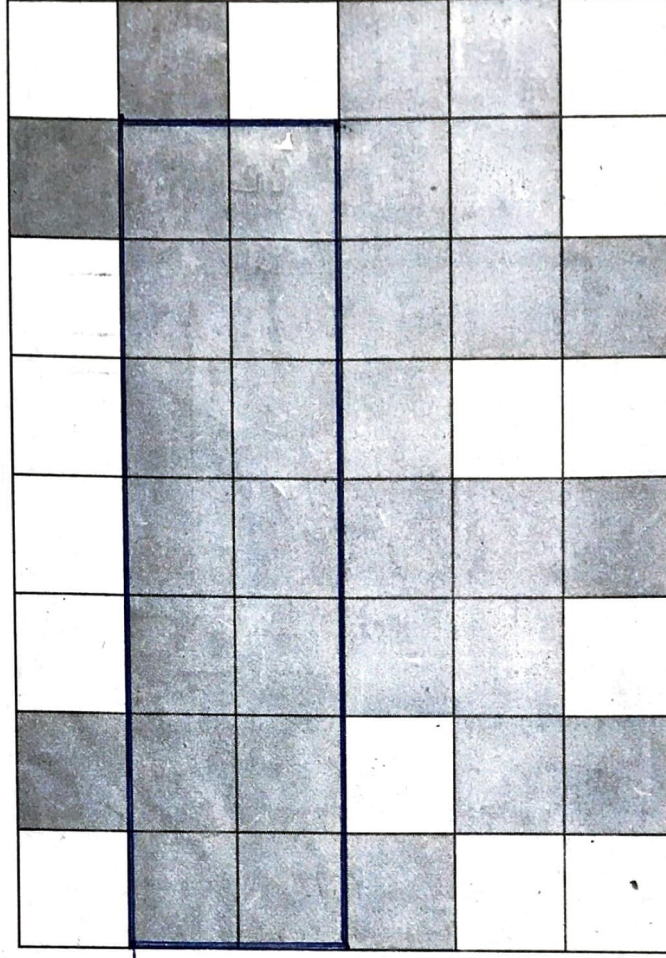

૧. કુલ ત્રિકોણની સંખ્યા ૫

૨. કુલ ત્રિકોણની સંખ્યા ૮

(૪) આપેલ આકૃતિઓમાં છાયાંકિત ભાગમાં સૌથી મોટા માપનો લંબચોરસ દોરો. (ખાનાંની સંખ્યા ધ્યાને લેવી.)

૧. સૌથી મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા = ૯૪

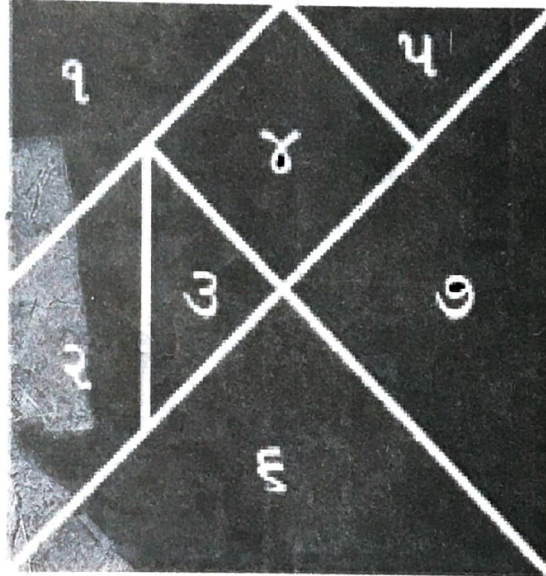

૨. સૌથી મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા = ૧૨

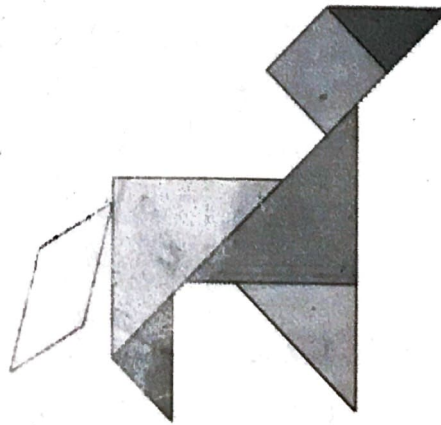
(૫) આપેલ વસ્તુઓમાં ધાર અને ખૂણાઓની સંખ્યા લખો.

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	ધારની સંખ્યા	ખૂણાઓની સંખ્યા
૧	ઈંટ	૧૨	૮
૨	વાહનના ટાયર	૨	૦
૩	જોકરની ટોપી	૧	૧
૪	નળાકાર ડબ્બો	૨	૦
૫	બ્લેકબોર્ડ	૪	૪

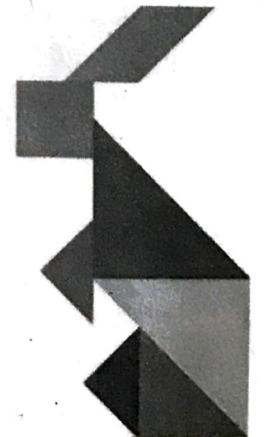
(૬) આપેલ ૭ ટુકડાના ટેનગ્રામ પરથી નીચે આપેલા આકારો બનાવો.

(૧)

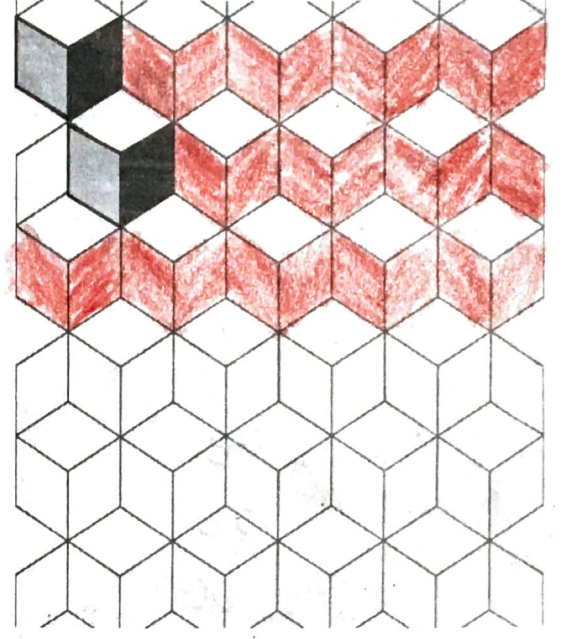
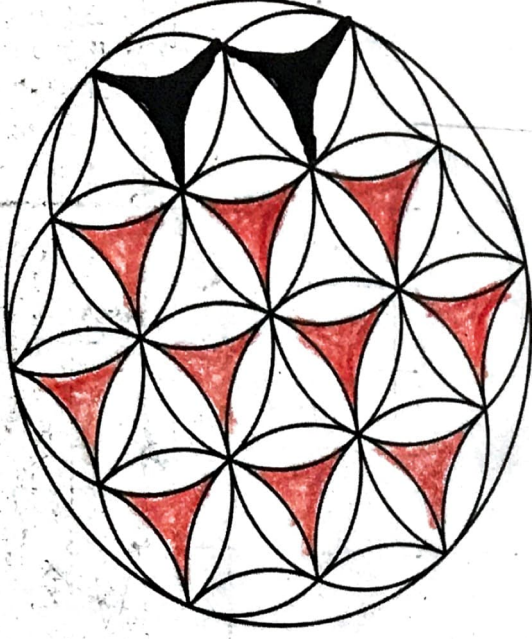

(૨)

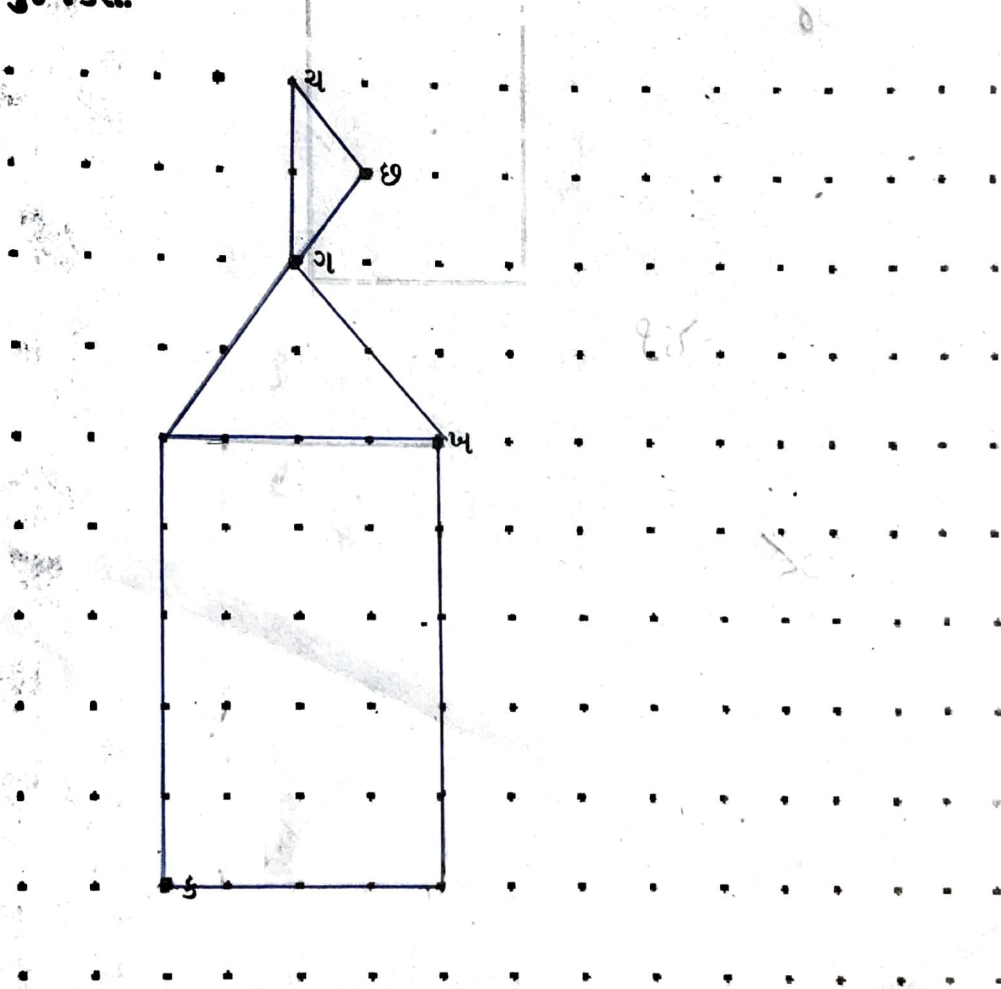

(૩)

(૭) દર્શાવ્યા મુજબ રંગ પૂરી પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

(૮) સૂચના મુજબ કરો.

૧. બિંદુ 'ક' થી જમણી તરફ ચાર બિંદુ અને ત્યાંથી ઉપર તરફ પાંચ બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.
૨. બિંદુ 'ખ' થી ડાબી બાજુ ચાર બિંદુ અને ત્યાંથી નીચે તરફ પાંચ બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.
૩. બિંદુ 'ગ' અને 'ખ' ને જોડતી લીટી દોરો. દોરેલી લીટી જેવી જ લીટી 'ગ' ની ડાબી બાજુ દોરો.

૪. બિંદુ 'ગ' અને 'ચ'ને જોડતી સીધી લીટી દોરો.

૫. બિંદુ 'ચ' અને 'છ'ને જોડતી સીધી લીટી દોરો.

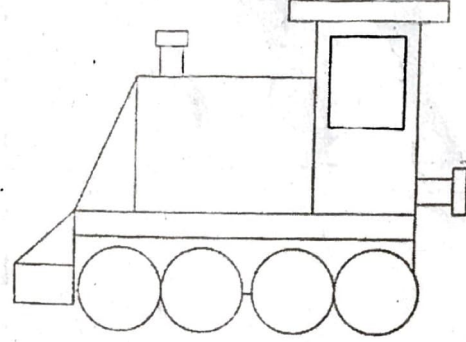
૬. બિંદુ 'છ'ની ડાબી તરફ બે બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.

૭. કયું ચિત્ર દોરાયું? તે નક્કી કરો. આ ચિત્રમાં કયા-કયા આકારો દોરાયા તે નક્કી કરો.

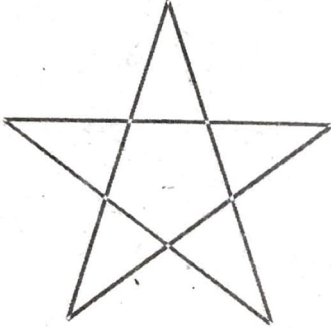
અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- આપેલા ચિત્રમાં વપરાયેલા ચોરસ, લંબચોરસ, ત્રિકોણ અને વર્તુળની સંખ્યા ગણો અને લખો.

- (૧) $\triangle = 02$
- (૨) $\square = 02$
- (૩) $\text{rectangle} = 06$
- (૪) $\bigcirc = 08$

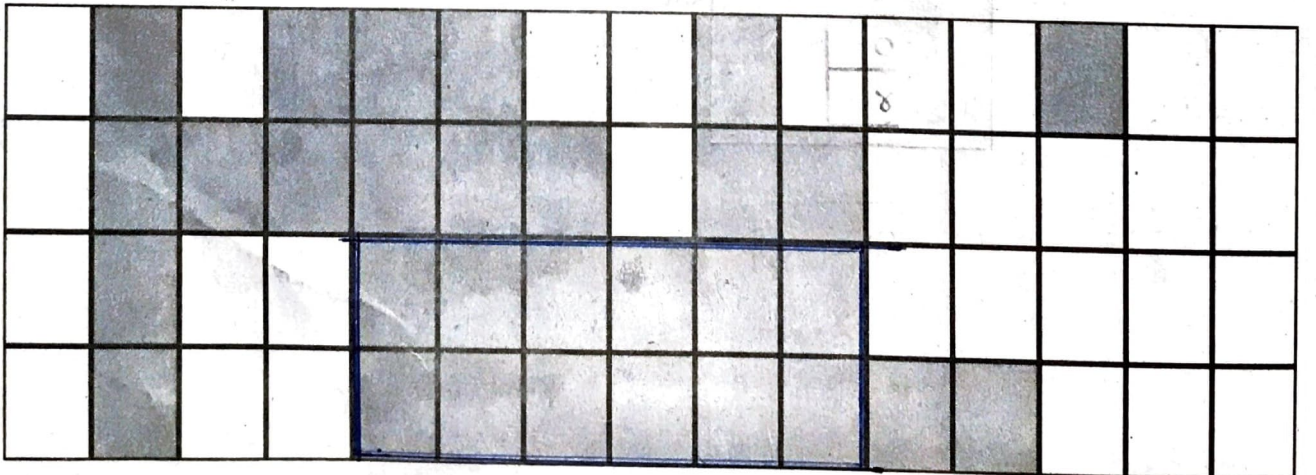

- આપેલ આકૃતિમાં કેટલા ત્રિકોણ મળી શકે તે ગણો અને લખો.

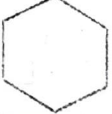

(૫) ત્રિકોણની સંખ્યા =૦૬.....

- આપેલ આકૃતિમાં છાયાંકિત ભાગમાં બનતો મોટામાં મોટો લંબચોરસ દોરો (ખાનાની સંખ્યાને ધ્યાનમાં લઈને) તેમાં સમાયેલ નાના ચોરસ ગણો.

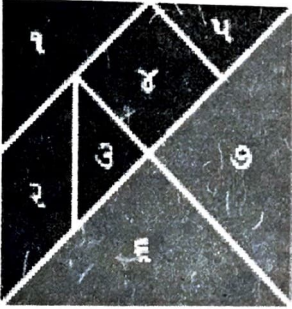

(૬) મોટામાં મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા = ૧૨

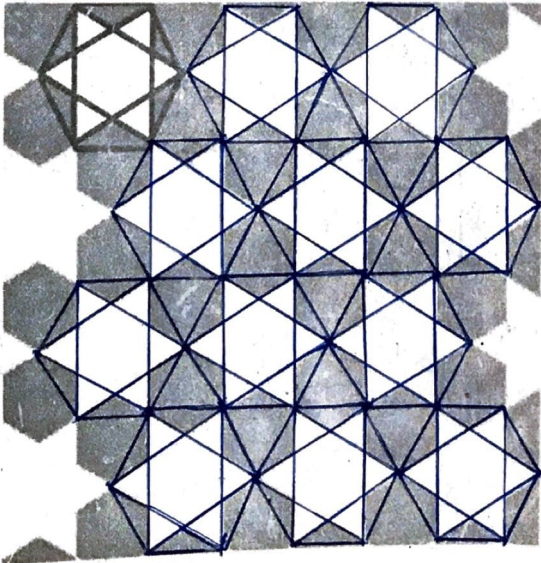
(૭) આપેલી આકૃતિઓમાં ધાર તથા ખૂણાઓની સંખ્યા.

ક્રમ	આકાર	ધાર તથા ખૂણાની સંખ્યા
૧.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = <u>૩</u> • ખૂણાઓની સંખ્યા = <u>૩</u>
૨.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = <u>૫</u> • ખૂણાઓની સંખ્યા = <u>૫</u>
૩.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = <u>૬</u> • ખૂણાઓની સંખ્યા = <u>૬</u>
૪.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = <u>૧૦</u> • ખૂણાઓની સંખ્યા = <u>૧૦</u>

(૮) આપેલા ૭ ટુકડાના ટેનગ્રામ પરથી આપેલ આકાર બનાવો. આપેલ આકારમાં ટુકડાઓની ગોઠવણી દર્શાવી તેને યોગ્ય ક્રમ આપો.

(૯) નમૂનામાં દર્શાવ્યા મુજબ આપેલી પેટર્નમાં આકારને ઓળખો અને દોરો.

(૧૦) કુલ કેટલા આકારો રચી શકાયા? ૧૨